

1986

05.04.2013

**ÇANKIRI E TİPİ CEZAEVİNDE TUTUKLU/HÜKÜMLÜLERE YAPILAN SALDIRI
İDDİALARINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA-İNCELEME RAPORU**

İnsan Hakları Derneği (İHD) hükümet dışı bağımsız ve gönüllü bir kuruluştur. 1986 yılında 98 insan hakları savunucusu tarafından kurulan derneğin günümüzde 28 şubesi, 9 temsilciği ve 8849 üyesi bulunmaktadır. Türkiye'deki en eski ve en büyük insan hakları örgütü olan İHD'nin "tek ve belirli amacı, 'insan hak ve özgürlükleri' konusunda çalışmalar yapmaktır."

OLAY

25.03.2013 tarihinde, Sultan Ayzit, Fırat Demir, Sibel Arslan, Fatma Haran, Azize Tanrıkulu, Abdurrahman Güven, Sefer Görenç, Ayşe Özkan, Şükran Bulut isimli başvuruçular, “Çankırı E Tipi Cezaevinde hükümlü bulunan yakınlarının 22.03.2013 tarihinde şiddet, hakaret ve kötü muamele gördüklerini 23.03.2013 tarihli haftalık telefon görüşmeleri ile öğrendikleri” yakınması ile İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi’ne başvurmuşlardır.

Başvuruçuların Çankırı E Tipi Cezaevinde hükümlü bulunan yakınları; Feyzi Ayzit, Sait Demir, Abdullah Arslan, İbrahim Haran, Tamer Tanrıkulu, Abdullah Güven, Sedat Görenç, Rojhat Özkan, Ferhan Bulut, 23.03.2013 tarihli haftalık telefon görüşmelerinde, özetle; “cezaevi müdürü Mahmut Çaçı ve idaresindeki cezaevi personelinin koşullarına gelerek, soyunmalarını istediklerini, kendilerinin yasal olmayan bu muameleyi kabul etmediklerini ve bu nedenle cezaevi müdürü idaresindeki personelin kendilerini jop, tekme ve yumruklarla darp ettiklerini; bu nedenle arkadaşlarından bazılarının kaburgalarının kırıldığını, ancak hastaneye götürülmediklerini” beyan etmişlerdir.

HEYETİN OLUŞUMU

Derneğimiz Diyarbakır Şubesine yapılan bu başvurular, İHD Genel Merkezi’ne iletilmiş ve İHD Genel Sekreteri İsmail Boyraz, İHD Ankara Şube Başkanı Avukat Halil İbrahim Vargün, İHD Ankara Şube Sekreteri Avukat Fatma Güneş ve İHD Hukuk Komisyonu üyesi Avukat Hürmüz Biçer’den oluşan bir komisyonla 28.03.2013 tarihinde Çankırı E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna yerinde tespit yapılmak üzere gidilmiştir.

Çankırı E Tipi Cezaevinde yalnızca bir adet avukat görüş odası olması sebebiyle görüşmeler; Avukat Halil İbrahim Vargün, Avukat Fatma Güneş ve Avukat Hürmüz Biçer’den oluşan üçlü heyet ile bir hükümlü şeklinde olmak üzere gerçekleştirilmiştir.

HEYET ÜYELERİNİN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ GÖRÜŞMELER

28.03.2013 tarihinde Çankırı E Tipi Cezaevi yerleşkesinde bulunan mahkum koşullarından D-2, D-3, D-4, D-5’te kalan hükümlülerle ayrı ayrı yapılan görüşmeler neticesinde hükümlüler şu beyanları iletilmişlerdir:

D-2 Koşusunda Kalan Hükümlü Hakan Karavel ile Yapılan Görüşme:

22.03.2013 tarihinde, Newroz kutlamalarından bir gün sonra cezaevi yönetimin arama yapmak üzere koşullarına geldiğini, arama esnasında fazlasıyla provakatif tavırlar sergilediklerini, koşu alanlara ayakkabılarını çıkartma dayatmasında bulduklarını, kendilerinin olay çıkmasına izin vermemek adına eşyalarını yere atarak arama yapılmasına ses çıkarmadıklarını; böylelikle koşullarında herhangi bir darp olayı yaşanmadığını belirtmiştir.

Ancak yönetimin diğer koşullara geçtiğinde olaylar yaşandığını, slogan sesleri duyduklarını; bu koşullara fazladan infaz koruma memuru yığıldığını kapı mazgallarından kısıtlı olarak görüp duyduklarını beyan etmiştir.

D-2 Koğuşunda Kalan Hükümlü Mehmet Koç ile Yapılan Görüşme:

Olayların yaşandığı 22.03.2013 tarihinde kendisinin hastanede bulunduğu için olaylara tanıklık etmediğini; ancak koğuşunda bulunanlardan, ayakkabı çıkartma konusunda baskı yapıldığı için olayların vuku bulduğunu öğrendiğini beyan etmiştir. Ayrıca Çankırı E Tipi Cezaevinde kaldığı 4 aylık müddet boyunca ilk defa arama esnasında ayakkabı çıkartma dayatması yapıldığını belirtmiştir.

D-3 Koğuşunda Kalan Hükümlü Fadıl Aydemir ile Yapılan Görüşme:

22 yıllık hükümlü olan ve 1 yıldır Çankırı E Tipi Cezaevinde kalan Fadıl Aydemir, öncelikli olarak cezaevi yönetiminin tutuklu/hükümlü haklarına ilişkin mevzuatın lehe hükümlerini hiçbir şekilde uygulamadığını; bu yöndeki taleplerin cevapsız bırakıldığını yahut taleplerin oyalayıcı cevaplarla geçiştirildiğini bildirmiştir.

Tutuklu/hükümlülerin yararlanması öngörülen ortak/iyileştirici faaliyetlerden olan eğitim, spor, sanat, atölye çalışmaları gibi etkinliklere ve toplu görüşme/sohbet hakkına müsaade edilmediğini belirtmiştir.

Görüşmeyi gerçekleştirdiğimiz 28.03.2013 tarihinden yaklaşık 3 hafta önce Bingöl'den nakil getirilen 10 hükümlünün cezaevine gelmesi ile yönetimin tavrının olumsuz yönde değiştiğini; aramalar gerçekleştirilirken tutumun oldukça sert olduğunu, odaların dağıtıldığını, nakil gelenlere ihtiyaçları olan nevresim takımlarının dahi verilmediğini belirtmiştir.

Newroz kutlamasının yapıldığı 21.03.2013 tarihinde ise, çek-pas sapını kırarak küçük bir alanda (10-15cm) sembolik Newroz ateşi yakmak istediklerini, ateş henüz yakılmadan cezaevi yönetiminin kalabalık bir şekilde koğuşlarına neredeyse baskın yapmak suretiyle girdiğini, herhangi bir şey olmadığını görünce müdahale etmeyerek geri çekildiklerini bildirmiştir. Newroz kutlamak isteyen hükümlüler, cezaevi yönetimine, "*günün bayram olduğunu, baskın şeklinde odalara dolmak yerine, öncelikle bayramlaşabileceklerini*" belirtmişlerdir.

Olayların vuku bulduğu 22.03.2013 tarihinde ise, hükümlülerce ilk etapta aylık/rutin olduğu düşünülen ama sonrasında yaşananlardan dolayı cezaevinde ilk defa tanık oldukları bir şekilde gerçekleştirilen arama yapılmıştır. Arama esnasında cezaevi yönetimince; Müdür, üç Yardımcı Müdür ve tüm infaz koruma memurlarından (tahminen nöbet yerlerinde olmak zorunda olan infaz koruma memurları hariç) oluşan kalabalık bir grup ile koğuşlara girilmiş yahut koridorlarda aramaya eşlik edilmiştir.

D-3 koğuşunda kalan hükümlü Fadıl Aydemir; ilk defa karşılaştıklarını belirttiği sert tutumun ve ayakkabı çıkartma dayatmasının ilk muhatabı olduğunu belirterek; koğuşlarında yalnızca kendisinin ve bir diğer arkadaşının ayakkabı giydiğini, diğerlerinin ayaklarında terlikler bulunduğunu, ayakkabıların çıkartılması söylenince, ilk olarak sebebini sorduklarını; ancak Müdür Yardımcılarından birinin personele ayakkabıları zorla çıkartın diye emir verince, hükümlülerin hiçbir şeye müdahale etmeyip, personel eliyle ayakkabılarının çıkartılmasına izin verdiklerini; sadece slogan attıklarını beyan etmiştir. Koğuşlarında bu esnada en az 30 infaz koruma memuru bulunduğunu, koridorların da oldukça kalabalık olduğunu belirtmiştir.

D-3 koğuşundan ayrılıp, D-4 ve D-5 koğuşlarına geçen yönetimin tavrının değişmediğini ve bu

koşullardaki hükümlülere saldırı gerçekleştirildiğini, hükümlülerin koridora çıkartılarak darp edildiklerini duyduklarını, arkadaşlarına destek amacıyla slogan attıklarını beyan etmiştir.

Olayların sonrasında, 22.03.2013 Cuma akşamı protesto amacıyla yemek kabul etmediklerini, darp edilenlerin revire/doktora/acile gitmelerine izin verilmediğini bildiğini belirtmiştir.

D-3 Koğuşunda Kalan Hükümlü Abdullah Arslan ile Yapılan Görüşme:

1 yıldır Çankırı E Tipi Cezaevinde kalan hükümlü Abdullah Arslan: 22.03.2013 tarihinde gerçekleştirilen aramanın daha önceki aramalar/aylık aramalardan farklı olarak kasıtlı bir şekilde gerçekleştirildiğini, koşullara neredeyse baskın şeklinde girildiğini, sert bir şekilde müdahale edildiğini belirtmiştir. D-3 koğuşunda yaşananların, arkadaşı Fadıl Aydemir'in anlatımındaki gibi gerçekleştiğini; cezaevi yönetiminin D-4 koğuşuna geçmesiyle darp olaylarının yaşandığını; D-5 koğuşunda kalan hükümlü Sait Demir'in cezaevi personeline yere düşürülüp kaburgaları zedelenene kadar tekmelenip darp edildiğini beyan etmiştir.

D-5 Koğuşunda Kalan Hükümlü Feyzi Ayzit ile Yapılan Görüşme:

Bingöl'den nakil edilen grup içerisinde yer alan 21 yıllık hükümlü Feyzi Ayzit, kaldığı pek çok cezaevine nazaran Çankırı E Tipi Cezaevinin keyfi uygulamaları ile farklı bir yerde durduğunu, cezaevi yönetiminin mevzuatın tutuklu/hükümlü lehine olan hükümlerini uygulamadığını belirterek anlatımına başlamıştır. Bingöl'den nakil geldikleri tarihte kendilerine nevresim takımı verilmesi gerekirken cezaevi yönetimince sürekli sorunlar çıkarıldığını, haftalık toplu görüş haklarını kullanmalarına müsaade edilmediğini, atölye ve benzeri sosyal faaliyetlere katılma taleplerinin gerekçesiz bir şekilde reddedildiğini belirtmiştir.

22.03.2013 tarihinde gerçekleştirilen aramada ise; kendi koşullarına en son gelindiğini, D-3'te ve D-4'te yaşanan olayları duyduklarını, koşullarına gelindiğinde ise yönetimin büyük bir kitle ile içeri girip doğrudan ayakkabıları çıkartma konusunu dayattığını, böyle bir keyfiyetin kabul edilemeyeceğinden yönetim ile birkaç dakika sözlü tartışma yaşandığını; kalabalık personelin arasından kendisinin Cezaevi Müdür Mahmut Çaç'a'yı tanıdığını belirtmiştir.

Cezaevi Müdürü Mahmut Çaç'a'yı tanıyan Feyzi Ayzit, Mahmut Çaç'a'ya, "*Diyarbakır Cezaevinde 1996 senesinde Müdür Aziz Güler yönetiminde gerçekleştirilen 10 kişinin katlinde, dönemin ikinci müdürü olarak kendisinin de parmağı olduğunu, kendisini tanıdığını, o tarihte arkadaşlarını katledenin bugün de bunları yaptığını*" söylemiştir. Feyzi Ayzit, Müdür Çaç'a'nın kimliğinin bilindiğini fark etmesi üzerine ayakkabıları çıkartın diye personele emir verip koğuşu hızlıca terk ettiğini belirtmiştir.

Sonrasında, arkadaşları ile kol kola birbirlerine kenetlendiklerini; kalabalık cezaevi personelinin üzerlerine gelmesi ile bir anda kendilerini havada bulduklarını, tek tek dağıtılıp, koridora/havalandırmaya sürüklendiklerini, koridorda kalabalık personel grubunca darp edildiklerini; doyusuya dövüldükten sonra koşullarına atıldıklarını beyan etmiştir. Feyzi Ayzit ayrıca, koşullarında herhangi bir arama yapılmadığını, darp olayları öncesi veya sonrası bir arama gerçekleştirilmediğini, aramanın bir gereklilik değil, kendilerini darp edip sindirmek için bahane edildiğini düşündüklerini belirtmiştir. Dahası, koridorda/havalandırmada bulunan kameranın önünde darp olaylarının yaşandığı, ancak o esnada kameranın başka bir yöne çevrildiği beyan edilmiştir.

D-5 Koşusunda Kalan Hükümlü Rojhat Özkan ile Yapılan Görüşme:

22.03.2013 tarihinden 1 ay önce cezaevi yönetiminin aylık bir arama için, çok sert olmamakla birlikte, benzer şekilde soyunun, ayakkabılarınızı çıkartın dayatması ile geldiğini, o zaman da yönetim ile aralarında bu tür dayatmaların yasal olup olmadığı konusunda sözlü tartışmalar yaşandığını, kendilerinin yasal olmayan hiçbir önlemi kabul etmeyeceklerini ifade ettiklerini, belirtmiştir. O esnada, “gelecek ay görürsünüz” şeklinde tehdit edildiklerini beyan etmiştir.

21.03.2013 tarihinde ise, cezaevi yönetiminin sembolik kutlama ateşi söndürüldüğünde geldiğini, yine “ateş söndürülmeseydi görürdünüz” şeklinde tehdit edildiklerini ifade etmiştir.

22.03.2013 tarihinde gerçekleştirilen aramada kendisinin de fazlasıyla darp edildiğini, cezaevi personelinin böbreklerine vurduğunu, kaburgası zedelenen Sait Demir isimli hükümlü ile birlikte kendisinin de doktor kontrolü talep ettiğini, ancak taleplerinin bugüne kadar kabul edilmediğini beyan etmiştir.

Darp olayları ertesinde, bugüne kadar revire gitme/doktor kontrolünden geçme taleplerinin reddedilmesinde, darp izlerinin rapor edilmesinin önüne geçme saiki olduğunu düşündüklerini ifade etmiştir.

Rojhat Özkan, ismini bilmedikleri, ancak fiziksel özelliklerini belirtebilecekleri Yardımcı Müdürlerden birinin de hükümlülere bizzat yumruk attığını ifade ederek, cezaevi savcısı ile görüşmelerine de izin verilmediğini belirtmiştir.

D-5 Koşusunda Kalan Hükümlü Sait Demir ile Yapılan Görüşme:

Sait Demir, 22.03.2013 tarihinde gerçekleştirilen aramanın rutin bir arama olmadığını, ayakkabıları çıkartma, elleri havaya kaldırma gibi uygulamaların ilk defa dayatıldığını ifade ederek, kendisinin yere yatırılıp darp edildiğini, en az 20 personelin üzerine toplanmış olduğunu, yediği darbelerden dolayı kaburgasının zedelendiğini, 2 gün 2 gece nefes darlığı çektiğini, revire götürülme taleplerinin dikkate alınmadığını belirtmiştir. Kaburga ağrılarında halen de şikâyetçidir.

Diğer hükümlüler gibi, kendisinin sosyal/iyileştirici faaliyet, haftalık ortak görüşme haklarının cezaevi yönetimince yerine getirilmemesinden dolayı şikâyetçi olduğunu beyan etmiştir.

D-4 Koşusunda Kalan Hükümlü Tamer Tanrıkulu ile Yapılan Görüşme:

20 yıllık hükümlü Tamer Tanrıkulu, Çankırı E Tipi Cezaevine Bingöl'den nakledilen grubun içerisinde. Cezaevi içerisinde zaten, tutuklu/hükümlü haklarına ilişkin genelgenin uygulanmamasından ötürü sıkıntılar bulunduğunu, Bingöl'den nakledilen grubun buna sessiz kalmayacak şekilde bilinçli olduğunu ve bu yüzden yaşananları idarenin bir tür gözdağı verme çabaları olarak değerlendirdiğini ifade etmiştir.

Cezaevi yönetiminin nakil gelen, haklarının yerine getirilmesini talep eden hükümlülere bu şekilde gözdağı verme girişiminde bulunduğunu; ancak yönetimin bile öngöremediği şekilde ipin ucunun kaçırıldığını ve olayların bu şekilde cereyan ettiğini belirtmiştir. Diğer cezaevlerinde gerçekleştirilen tutuklu/hükümlülere kötü muamelelerin aksine, burada cezaevi yönetiminin saldırdığını, hatta yardımcı müdürlerden birinin arkadaşlarından birine yumruk attığını,

koşularından koridorlara sürüklenen hükümlülere şiddet uygulayan personele askerlerin dahil olmadığını, hatta kimi zaman askerlerin saldırıyı önlemeye çalıştığını ve bunun son derece farklı bir uygulama olduğunu ifade etmiştir.

Tamer Tanrıkulu, kendisine özellikle kollarına, bacaklarına vurmak suretiyle şiddet uygulandığını, bazı personelce kollarının neredeyse kırılacak şekilde burkulduğunu, yerlerde sürüklendiğini, nihayetinde koşularına atılarak bırakıldıklarını belirtmiştir. Ayrıca darp edilmelerinin ardından koşularında arama yapılmadığını özellikle ifade etmiştir.

Cezaevinden Sorumlu Cumhuriyet Savcısı ile Yapılan Görüşme:

Hükümlüler ile yapılan görüşmeler sonrası Çankırı Adliye Sarayı'ndan bulunan Çankırı E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Sorumlusu Cumhuriyet Savcısı Mustafa Koç ile görüşüldü. Savcı Mustafa Koç görüşmede; olayların gerçekleştiği 22.03.2013 tarihinde nöbetçi olan Cumhuriyet savcısının da arama esnasında cezaevinde hazır bulunduğu ifade etmiştir. Oysa tutuklu ve hükümlüler olaylar sırasında savcının orada olmadığını beyan etmişlerdir. Cumhuriyet Savcısı Mustafa Koç, olaylardan ötürü kendisinin cezaevine bir ziyaret gerçekleştirmediğini, ancak olaylara ilişkin soruşturma yapıldığını ifade etmiştir. Ancak kaygı verici olan, dosyada şiddete maruz kaldıklarını ifade eden hükümlülerin güvenlik görevlilerine mukavemetten soruşturuluyor olmalarıdır. Ayrıca cezaevinden sorumlu savcı heyetimize müdahalenin orada hazır bulunan savcının talimatıyla gerçekleştiğini ifade etmiştir.

Sorularımız üzerine, Cumhuriyet savcısı, iyileştirici/sosyal faaliyetlerin imkanlar dahilinde tutuklu/hükümlülere sunulduğunu; ancak haftalık 10 saatlik ortak görüşme hakkının Çankırı E Tipi Cezaevinde uygulanmadığını açıklıkla belirtmiştir. Heyetimiz görüşülen cezaevi savcısına tüm cezaevlerinde kısmen veya tamamen uygulanan Adalet Bakanlığı'nın 22.01.2007 tarihli 45/1 genelgesinde düzenlenen azami değişik odalardaki 10 kişi arasında "haftalık 10 saatlik sohbet hakkının" neden uygulanmadığını soru olarak yönelttiğinde, cezaevi savcısının "genelgeyi farklı odalar veya koşullar arasındaki hükümlüler arasında değil aynı odada veya koşullarda kalanların kendi aralarında sohbet hakkının bulunduğu şeklinde yorumladıklarını bu nedenle farklı odalar ve ya koşullarda kalan hükümlüleri 10 saatlik sohbet hakkından faydalandırmadıklarını" tarafımıza ifade etmişlerdir. Aynı şekilde heyetimizin görüşülen tutuklu ve hükümlüler başvurularına rağmen hiçbir atölyeden veya kurstan yararlandırılmadıklarına yönelik şikâyetlerini savcıya ilettiğimizde söz konusu atölyelerde ve kurslarda azami 50 kişinin faydalandığını bu nedenle herkesin bu imkândan faydalandırılmadığı cevabı alınmıştır. Heyetimizin yüksek güvenlikli F Tipi Cezaevlerinde kısmen veya tamamen uygulanan 10 saatlik sohbet hakkının neden E tipi cezaevinde uygulanmadığına ilişkin sorusu yanıtsız kalmıştır. Saldırıya uğrayanların doktor talebini savcıya ilettiğimizde savcı isimleri not alıp ilgileneceğini ve derhal tutuklu ve hükümlüleri doktora sevk edeceğini heyetimize ifade etmiştir.

Heyetin yaptığı Tespitler:

1. Mağdurlara tamamı siyasi hükümlüdür.
2. Mağdurlara yönelik müdahale arama adı altında, hükümlülerin Newroz'u kutlamasının akabinde gerçekleşmiş bir "nefret suçudur". Bizzat ismini öğrenemediğimiz Cezaevi 2.Müdürlerinden birisi hükümlüleri infaz koruma memurlarıyla beraber darp etmiştir. Saldırı esnasında Cezaevi 1.Müdürü Mahmut Çaça, iki kaburgası zedelenen ve yaklaşık 10 gün

önce Bingöl Cezaevinden sevk suretiyle Çankırı E Tipi Cezaevine sevk olunan Sait Demir'in 1996 yılında Diyarbakır Cezaevinde gerçekleşen katliam döneminde müdür olarak kendisini bildiğini ifade etmesi üzerine saldırı yerini telaşlanıp terk etmiştir. Aylık aramaların ay sonunda rutin olarak yapılmasına ve geçmiş aramaların tamamında hükümlülerin ayakkabılarının çıkartılmasının istenmemesine rağmen bu kez aylık aramanın ayın 22.günü gerçekleşmesi ve ayakkabılı olanların (büyük kısmı terlikli olduklarını ifade etmişlerdir) ayakkabılarının çıkarmalarının istenmesi söz konusu saldırının spontane değil Cezaevi Müdürlerinin ve saldırı yerinde olan veya saldırı talimatını veren Savcının önceden tasarladıklarını ve bu saldırıya yasal bir zemin oluşturmaya çalışmasının ürünüdür.

3. Saldırı esnasında iki kaburgası zedelenen Sait Demir ve saldırıda ağır şekilde darp edildiklerini belirten diğer hükümlüler heyetimiz saldırıdan üç gün sonra olay yerine gitmesine rağmen ve hükümlüler defaten doktora gitmek istediklerini cezaevi idaresine bildirmelerine rağmen gerekli sağlık yardımından faydalandırılmamışlardır. Hükümlüler kendi imkânlarıyla kendilerini tedavi etmişlerdir. Sait Demir heyetimize ağrılarının azalmakla beraber halen devam ettiğini ifade etmiştir. Saldırıya uğrayan hükümlüler benzer durumlarda 112 acil servise haber verildiğini heyetimize ifade etmişlerdir. Cezaevi İdaresinin bu tutumu söz konusu saldırının sorumlular hakkında doğuracağı -doktor raporlarıyla desteklenecek ve belgelenecek- olası cezai yargılama süreçlerini baltalamaya yönelik bir girişimdir.
4. Benzer olaylarda sık rastlandığı üzere saldırıya uğrayan hükümlüler hakkında "memura mukavemetten" savcılıkça soruşturma başlatılmıştır. Oysa görüşülen hükümlüler saldırı esnasında daha fazla zarar görmemek ve haklarında soruşturma açılmasını önlemek bilinciyle hiçbir direnç göstermediklerini heyetimize ifade etmişlerdir. Adalet Bakanlığı'nın her yıl açıkladığı istatistiklerde de yer aldığı üzere özellikle kamu görevlilerine karşı açılmış her bir işkence davasına karşı açılmış onlarca "memura mukavemet" davası bulunmaktadır(Örneğin 2007 yılında 1,4 işkence davasına karşı 100 kişi hakkında memura mukavemet davası görülmüştür). Bu saldırıda da aynı zihniyetten hareketle ileride kamu görevlileri hakkında yapılacak olası bir yargılamaya karşı saldırıyı gerçekleştiren kamu görevlileri kendilerini garantiye almaya çalışmışlardır.

Öneriler:

1. Öncelikle saldırıya maruz kalan hükümlüler derhal gerekli tedavi imkânlarından faydalandırılmalıdırlar.
2. Bugüne kadar Çankırı E Tipi Cezaevinde uygulanmayan Adalet Bakanlığı'nın cezaevlerinde 10 saatlik ortak sohbet hakkını düzenleyen 45/1 genelgesinin usulüne uygun olarak uygulanmalıdır.
3. Hükümlüler atölye ve kurslardan faydalandırılmalıdır.
4. Sırf siyasi hükümlü ve Kürt olmaları dolayısıyla kendileri için önem arz eden Newroz Bayramını kutladıkları için tipik nefret suçu olarak tanımlayabileceğimiz toplu işkenceden

dolayı olaya karışan Cezaevi 1.Müdürü Mahmut Çaçı ve 2 Cezaevi 2.Müdürü ve ismini tespit edemediğimiz onlarca koruma ve infaz memuru hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmalı ve haklarında kamu davası açılmalıdır.

5. Saldırıya karışan kamu görevlileri idari yönden derhal Adalet Bakanlığınca açığa alınmalıdır. Olaya ismi karışan savcı hakkında Adalet Bakanlığı ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek kurulunca adli ve idari soruşturma başlatılmalıdır.
6. Cezaevi 1.Müdürü Mahmut Çaçı'nın geçmişte benzer olaylara adının karışması nedeniyle söz konusu cezaevinde müdürlük görevine devam etmesi ileride daha büyük olayların meydana gelmesine zemin hazırlayacaktır.

İsmail Boyraz
İHD Genel Sekreteri

Halil İbrahim Vargün
İHD Ankara Şube Başkanı

Fatma Güneş
İHD Ankara Şube Sekreteri

Hürmüz Biçer
İHD Hukuk Komisyonu Üyesi